

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 9 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Nemci na Kranjskem.

Dne 1. t. m. je imelo „nemško društvo“ v Ljubljani svoj letni občni zbor, na katerem je poročal društveni tajnik profesor Binder o društvenem delovanju v preteklem letu. Tajnikovo poročilo je še spopolnil društveni predsednik dr. Eger, kateri je omenil tudi in delo, katero so imeli kranjski Nemci, da so dosegli nemški državnozbornski mandat, povedal še marsikaj, kar mora zanimati vsakega Slovenca, ki ima le količkaj zmisla za narodno obrambo.

Dr. Eger je govoril:

„Kot dogodek, ki je v krogu naših pristašev izzval najživahnejše gibanje, se mora označiti udeležbo pri zadnjih državnozbornskih volitvah meseca majnika t. l., oziroma da smo pri ožjih volitvah z našimi glasovi podpirali slovensko ljudsko stranko...“

Pri tem je potrebno spomniti se političnega dogodka, ki se je pripetil pred temi volitvami v deželni zboru. Nemški deželni poslanci so imeli s slovenskimi liberalnimi poslanci pismeno pogodbo, pod katero je stalo tudi ime župana Hribarja. Zato je torej primetba jako slaba, ako slovenska liberalna stranka sedaj vsakega označuje za narodnega izdajalca, kdor bi hotel v političnih stvareh stopiti v dotiko z Nemci, ker so bili vendar njihni lastni politični voditelji ne samo v dotiki z Nemci, temveč pogodbeno zvezani. Dasiravno je imela slovenska liberalna stranka vsled te zveze največje koristi, ker je imela svoj dominujoči položaj v deželi in izven nje zahvaliti v prvi vrsti tudi podpori Nemcev, je ono krilo slovenske liberalne stranke, kateremu na čelu je stal župan Hribar, v času, ko je bila pogodba še v polni veljavi, ravnal proti njej in prelomil pogodbo... S kontrahentom, ki prekrši pogodbo, se noče imeti več opraviti, posebno ker se je v političnem življenju navezalo edino le na osebo lojalnost in dostojnost. K temu momentu, ki nas je že sam silil k izpremembi naše politike, je prišel še drugi. Slovenska liberalna stranka, ali pa vsaj velik del iste, si je ubil v glavo, da ji je dotik z nami popolnoma nepotreben, da je stranka sama dovolj močna, da prevzame na Kranjskem vodilno ulogo, da smo ji z eno besedo nadležni. Tako prevzetje je mogoče streziniti edinole z mrzlim tušem dejstev, in taka dejstva se ne ustvarjajo s tem, da se pri volitvah zleze pod mizo, temveč z aktivnim in intenzivnim posegom v politiko. To so bili momenti, ki so bili povod, da smo glasovali za Kregarja. Zveza s slovensko ljudsko stranko se ni sklenila, in tudi nismo imeli vzroka za tako zvezo.“

Ker je „Slovenski Narod“ vsled tega očital Nemcem, da so se izneverili svojim načelom, ko so glasovali s klerikalci, oponaša dr. Eger, da so v Mariboru slovenski liberalci in klerikalci glasovali za socialnega demokrata, in na Koroškem za nemške krščanske socialce.

„Kje je pa tu ostalo skozinsko svobodomiselnost mišljenje slovenske liberalne stranke?“ vprašuje dr. Eger.

„Druga točka, ki bi zborovalce zanimala, so — Jesenice. Slovenska liberalna stranka je tudi na Jesenicah zasledovala politiko prevzetnosti, ali svoje stališče, katero je bilo drugače nevzdržljivo, pa skušala utrditi s tem, da je pred novimi volitvami imenovala 13 častnih občanov. Število 13 je bilo v tem slučaju res nesrečno. Upravno sodišče je razveljavilo imenovanje častnih občanov; volitev v prvem razredu se je morala ponoviti in izid je bil, da so danes Nemcem prijazna (!?) tovarniška stranka, slovenska ljudska in slovenska liberalna stranka v novem občinskem odboru približno enakomerno zastopane.“

Govornik nato preide na ljubljansko gimnazijsko vprašanje:

„Razmere na I. državni gimnaziji v Ljubljani, na kateri študira naša mladina, so postale od Senekovičeve dobe sem tako neznosne, da se je morala izvesti izprememba na ta ali oni način. Najbližje je bilo pač to, povrniti stari I. državni gimnaziji njen prejšnji nemški značaj z imenovanjem nemškega ravnatelja in nemških učnih moči z istočasno odločitvijo slovenskih paralelnih njih priključitvijo II. državni gimnaziji. In vzlic slovenskim liberalnim hujšakškim člankom, ki v pravni državi ne morejo zadržati izpolnitve upravičenih zahtev, bi bilitudi dosegli to, če ne bi bila vmes posegla pri ministrskem predsedniku in naučnega ministrstva, kateremu so ljubljanski in kranjski Nemci za pospeševanje te zadeve dolžni največjo hvalo, prisilila slovenska ljudska stranka h koncesijam, ki obstoje v tem, da moramo mi zapustiti stari zavod in dobimo novega, Slovincem pa se je zagotovilo razširjenje slovenskega pouka z njega uvedbo za klasične predmete v višjih razredih in podpora za slovensko trgovsko šolo, ki naj jo ustanovi dežela, pri čemur smo si mi izgovorili primerno podporo v primerni obliki za nemško zasebno trgovsko šolo v Ljubljani. Živimo pač v političnem času, kjer se vlada vsaj tedaj, ko se gre za izpolnitev nemških želja, potegne nazaj na neko srednjo pot, in tako je ostalo odprto le vprašanje: ali vzamemo pod navedenimi pogoji, ali pustimo, da ostane pri starem, na katero vprašanje smo v interesu naše mladine, ki je vendar naša bodočnost, odgovorili s sprejetjem novega zavoda.“

Vesled neke notice v „Laibacher Zeitung“, v kateri se priznava odhajajočemu načelniku južnega kolodvora v Ljubljani, gosp. Guttmanu, da je deloval na uresničenje enakopravnosti slovensčine na južnem kolodvoru, je krivil dr. Eger južno železnico (!), da po svojih uradnih ostentativno goji slovensko politiko, ter obljubljal, da se bo društvo še dalje bavilo s to zadevo. „Laibacher Zeitung“ pa je očital pristranost, češ, ker priobčuje take nacionalno sovražne članke. „Pri tem naj se še pripomni, da uredništvo tega lista že dalj časa namenoma ignorira nemška krajevna imena in piše samo o nekem Trnovem, Razdrtem, Velesovem itd., kakor bi ne bilo dobrih nemških imen Dornegg, Präwald, Michelstetten itd. Tudi v tem oziru bo odbor storil potrebne korake.“

„Kranjsko je majhna slika nemške Avstrije. Kakor v drugih kronovinah, razpolagajo tudi na Kranjskem Nemci z velikimi gospodarskimi močmi, katerim se mora dati le nacionalna vsebina, da se spremene v politično moč. Med nami je število onih, ki so nacionalnega mišljenja in ki se ne dajo v prvi vrsti voditi po najgršem egoizmu, zelo majhno, toda vesela delavna sila, in zdrav optimizem mora tudi tu dovesti do izpremembe.“

Poročevalec v „Deutsche Stimmem“ dostavlja, kako majhni so ti uspehi, ki so jih dosegli kranjski Nemci, koliko so morali žrtvovati za te pridobitve in koliko je še treba doseči, nam pa je to poročilo, dasiravno govori večinoma le o znanih stvareh, vendarle odprlo natančnejši upogled v stvari, katere so bile dosedaj še prikrite, in iz teh očitnih nemških izpovedi bomo izbrali marsikaj, kar je največjega pomena za naše delovanje. Vse skupaj pa kaže res karikaturne razmere v naši kranjski slovenski politiki, ki v svoji strankarski strasti popolnoma omalovažuje jasno in prikrito delovanje naših Nemcev in nazadnje še kliče, da naj te vedno krepkejše razvijajočese zajedalce našim narodnem telesu pustimo — v miru, namesto da bi jih združenimi močmi brez usmiljenja iztrebili izmed nas. Lahko je res v takih razmerah govoriti našim Nemcem, da se jim odpira tolažljiv pogled v bo-

dočnost, dočim je pri nas pogled v bodočnost vse kaj drugega kakor pa tolažljiv, čast in hvala naši lastni nemarnosti in brezbriznosti za splošne narodne koristi in največkrat osebnemu samoljublju in častihlepnosti!

Boj za šentjakobsko šolo.

V zadnji številki smo priobčili razsodbo upravnega sodišča, s katero se je završil dolgoletni boj, katerega je morala bojevati slovenska občina Št. Jakob v Rožu na Koroškem za slovensko ljudsko šolo. Boj se je končal z zmago šentjakobske občine, kajti upravno sodišče je ugodilo njeni pritožbi ter zavrglo odlok deželnega šolskega sveta koroškega, s katerim se je prej slovenska podružnica razdelila v trirazredni slovenski in dvorazredni utrakvistični oddelek, kateri odlok je tudi potrdilo naučno ministrstvo, zavrivši tozadevno pritožbo šentjakobske občine.

Dolgo časa je trpel ta boj in prepričani smo, da je njega sedanji konec v dno duše razveselil vsakega narodno čutečega Slovenca, v prvi vrsti pa koroške Slovence in ž njimi narodne šentjakobčane. In temu se ni čuditi, saj le redkokedaj pride od zgoraj kaj, kar bi bilo v narodnem oziru v korist koroškim Slovincem, in v šolskem oziru je ta razsodba upravnega sodišča v dolgih letih edini slučaj, ki pripoznava koroškim Slovincem pravico do izobrazbe v njihovem slovenskem materinem jeziku, kajti vse šolske oblasti od šolskega vodstva pa do ministrstva so delale in delajo vedno le na to, da bi se slovenščina iztisnila iz ljudsko šole, da bi se slovenska šolska deca že v najnežnejši mladosti odtujila svojem slovenskemu rodu in jeziku. Ves šolski sistem gre le za germanizacijo, ne pa za izobrazbo, žal, da razsodba upravnega sodišča ne tiče teh razmer, temveč ima popolnoma drugo podlago.

Razsodba upravnega sodišča, ki je, kakor smo že rekli, izpadla ugodno za slovensko šentjakobsko občino, se osniva edinole na pogrešku, ki ga je storil deželni šolski svet koroški ob razdelitvi šentjakobske šole, rekli bi skoraj, na samo formalni napaki. Upravno sodišče je namreč izreklo, da državni ljudskošolski zakon ne pozna v sekcije razdeljenih ljudskih šol, temveč samo samostojne šole, katere so pa lahko pod skupnim vodstvom. Za ustanovitev samostojne šole pa je treba izpolniti pred vsem gotove predpogoje: biti mora zadostno število otrok in izvršiti se mora najprej ustmena obravnava s starši samimi, česar pa deželni šolski svet koroški ni izvedel, ko se je izreklo za razdelitev šentjakobske šole. O kakem narodnostnem vprašanju pri celi stvari ni bilo nikakega govora.

Posledica razsodbe upravnega sodišča mora biti vzpostavitev enakih razmer na šentjakobski ljudski šoli, kakor so vladale pred letom 1900, torej — slovenska petrazrednica. Kako se bo ta stvar izvedla, in ali se bo sploh izvedla, je seveda vprašanje, na katero je zelo težko odgovoriti, kajti deželni šolski svet bo gotovo gledal na to, da bo, če le mogoče, ugodil zahtevam šentjakobskih Nemcev in nemčurjev po utrakvistični, ako ne popolnoma nemški šoli. Šlo se bo torej sedaj v prvi vrsti zato, da se ustanovi v Št. Jakobu samostojna utrakvistična ali nemška ljudska šola. Razmere so se sicer v Št. Jakobu od časa razdelitve slovenske petrazrednice precej izpremenile. Razdelitev šole se je tedaj dosegla edinole s pomočjo kupljenih in nahujškanih tujcev, ki so ob priliki graditve železnice preplavili šentjakobsko občino, in teh sedaj ni več, ali vzlic temu pa je prinesla železnica šentjakobski občini v železničarjih, posebno Pod Rožčico, precej tujega, večinoma nemškega elementa, ki bo v zvezi z domačimi posilinjenci in po njihovem pritisku gotovo zahteval zase prav gotovo utrakvistično, ako ne nemško ljudsko šolo. In da se bodo tu „izpolnili vsi predpogoji“, kakor zahteva državni ljudskošolski zakon, zato bo že preskrbel deželni šolski svet. Stvar občine mora seveda biti sedaj v prvi

htevajo, da se prekličejo dekreti, ki jih je izdala vlada protustavno in naj se skliče državni zbor, ki naj bi izvedel revizijo ustave. Kralj in ministrski predsednik Franco se seveda ne zmenita za te zahteve, vsled česar je nezadovoljstvo vedno večje ter poraja take posledice, kakor smo jih navedli zgoraj.

Družba sv. Cirila in Metoda

9. decembra 1907.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je založila troje božičnih, oziroma novoletnih razglednic v barvotisku. Te razglednice so krasna umetniška dela in predstavljajo božični oziroma novoletni dobi primerne ideje. Razglednice so uporabne za inteligenco in preprosto ljudstvo. Cena razglednic franco dostavljeno naročniku je pri naročilih od 20 do 50 komadov po 9 vin., od 50 do 100 komadov po 8 vin., od 100 do 500 komadov po 7 vin., od 500 višje po 6½ vin. Prodajale se bodo na drobno. Naročilo sprejema pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Pri vsakem naročilu naj se natanko navede število naročenih razglednic in naslov ter zadnjo pošto naročnika. Naročilo se bo nemudoma efekturalo in pošiljati priložila položnica, v kateri bode kupna cena označena oziroma že napisana. Vplačilo naj se izvrši po poštni položnici nemudoma.

*

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja, da so naročili računske listke sledeči gg. in tvrdke: Gostilna Feliks Rabič, Lembah pri Mariboru; Fran Fajdiga, Sodražica; dr. Vilko Maurer, Krško; V. Engelmann, Trst; Marija Lončar, „Narodni dom“ Ljubljana; Ivanka Kimovec, „pri Lipi“, Ljubljana; Marijana Eržen, „Stara pošta“, Kranj; Jakob Brinovec, Vransko; Antonija Fuček, Novomesto; hotel „Ilirija“, Ljubljana; Terezija Karolnik, Kamnik; Fr. Paternost, Postojna, nar. hotel; gostilna Tratnikova v Ljubljani; Val. Dragotin, Ilir. Bistrica; Josip Štolfa, restavracija, Sežana; gostilna „Stari tišlar“, Ljubljana.

Dnevne vesti.

— **Hribar in dalmatinska železniška zveza.** Kakor poročamo na drugem mestu, je Jugoslovanska Zveza dala poleg poslance Ivčevića tudi poslancu ljubljanskega mesta Ivanu Hribarju na prosto, da glasuje o nagodbenih predlogih, kakor ga je volja. „Slov. Narod“ nam je očitil zlobnost in zavijanje, ker smo grajali čudno politiko poslance Hribarja v tej zadevi. Zavračamo z vso odločnostjo to očitanje, kajti v svesti smo si, da smo storili le svojo častnikarsko dolžnost, in če se je poslanec Hribar šele po dolgotrajnih častnikarskih pozivih iz ust svojih volilcev toliko ponižal, da je pojasnil svoje stališče napram nekaterim vprašanjem v tej zadevi — pred svojimi volilci v Mestnem domu, torej pred najkompetentnejšim činiteljem, tega ni storil — v „Slov. Narodu“ in še tamkaj najbrž neposredno, a to šele v zadnjem času, potem pač njega samega zadene krivda, da se o njegovem delovanju ne trobenta sama hvala, temveč se ga sodi tako, kakor se je kazal. In tako navnega bo pač našel „Sl. Nar.“ malokateriga Slovenca, da bi mu verjel, da je poslanec Hribar odpotoval v Budimpešto dogovarjat se o skupnem nastopu Jugoslovanske Zveze in hrvatske delegacije v ogrskem državnem zboru proti nagodbi, a obenem imel namen glasovati za nagodbo! Hribarja se je odvezalo od opozicije, eventualne obstrukcije, dogovorjene s hrvatsko delegacijo v ogrskem državnem zboru, edino vsled pritiska izvrševalnega odbora kranjske liberalne stranke, ki bi vsled nastopa Hribarjevega proti nagodbi in z njo zvezani železniški predlogi izgubila še ono malo številno pristašev, ki jih ima med slovenskim ljudstvom. **Ne korist ljudstva, strah za obstoj stranke je odločeval,** kako stališče naj zavzame Hribar napram nagodbi, in dolgo je trpelo, predno je izvojeval v Jugoslovanski Zvezi — saj se je šele zadnji trenutek odločila — milostno dovoljenje za podaljšanje svojega in liberalne stranke političnega življenja. Tako je, brez zlobe in brez zavijanja, in Hribar stori edino le svojo sveto dolžnost, ako kot zastopnik ljubljanskega mesta glasuje za predlogo, ki gotovo prinese njegovim volilcem velikanske koristi, in ne zasluži zato nobene posebne pohvale, pač pa bi zaslužil najodločnejšo grajo, ako ne bi storil svoje dolžnosti, ki jo je prevzel s poslanskim mandatom.

— **Dajte nam nemudoma trgovsko šolo!** „Slov. Narod“ od 2. dec. t. l. ima obširno poročilo o stanju trgovske šole v Ljubljani — iz trgovske zbornice. Priznavamo na podlagi tega poročila, da je trgovska zbornica precej storila — toda odkrito tudi povemo, da bomo še čakali na trgovsko šolo najmanj 10 let, ako bodo priprave za isto šle v tem tempu naprej. Še se niso odločili ali nižjo ali višjo trg. šolo; ministrstvo da se noče izreči za višjo trgovsko šolo in da je končno vsega zavlačevanja kriva nedelavnost deželnega zbora kranjskega, ter da se za nižjo ne odločijo zaradi tega, ker bi s tem bila višja

mogoče celo pokopana. — To je nemoško cincanje v prevažni in nujni zadevi. Ljubljani je trgovska šola potrebna, kakor človeku vsakdanji kruh. Trgovska zbornica ima nabranega toliko kapitala in mesto je tudi obljubilo toliko, da se z ministrsko podporo nižja trg. šola kljub nedelavnosti dež. zbora lahko nekaj časa vzdrži. Potem pa se bode podržavila, kakor večina trg. šol, za kar se je akcija že začela. Tu ne smete odlašati niti trenutek, tem manj, ker je neosnovana trditev, da bi vsled obstoječe nižje trg. šole bila „višja odložena za nedogleden čas ali celo pokopana.“ Kajti prepričani smo, da bode v Ljubljani v kratkem potreba za obe! — Na delo torej, gospodje, ki imate zadevo v rokah! Nemudoma!

— „**Naš List**“ je prinesel v svoji zadnji številki pod naslovom „Konfuznost ali kaj“ članek, v katerem se zavzema za poslance Hribarja prošlih tednov, in obsoja naš nastop njegovi tedanji dvojni politiki nasproti. Čudili smo se namreč, kako da je mogoče, da je sprejel mesto poročevalca za zgradbo dalmatinske železnice na eni strani, na drugi strani pa podpisuje obstrukcijske predloge, ki imajo namen onemogočiti nagodbo in s to zgradbo belokranjske železnice. Politik „Našega lista“ je seveda o stvari natančno informiran, boljše kakor mi in tudi boljše kakor državni poslanec in poročevalec o dalmatinski železnici Ivan Hribar, zato pa trdi, da ni med nagodbo in belokranjsko železnico nobene zveze. Za nas pa je vendarle morala biti merodajna izjava ministrskega predsednika Becka o tej zadevi, s katero je jasno in odločno potrdil, da je zgradba za nas tako važne železnice odvisna od sprejetja nagodbe. Kakor nas najnovejša naša politika uči, je tudi za poslance Hribarja bila ta izjava merodajna, ker bi si drugače v „Jugoslovanski Zvezi“ ne izprosil prostosti glasovanja o nagodbi. S tem je pač rečeno, da je poslanec Hribar glasoval za nagodbo proti „Jugoslovanski Zvezi“. Vzrok temu koraku mora biti le belokranjska železnica, drugače bi bilo pač nerazumljivo, zakaj bi Slovenec glasoval za nagodbo. Morda nam bo politik „Našega lista“ stvar drugače pojasnil, če pa ne, mu pa svetujemo sledeče: če hoče biti dosleden politik, naj nikar ne skuša zagovarjati Hribarjeve politike, ker bo moral po tem zagovarjati danes to, drug teden pa ravno nasprotno. Iz članka pa odseva glede te točke velika naivnost ali — kaj?

— **Višja državna obrtna šola v Ljubljani** je po najnovejših poročilih iz Dunaja zagotovljena. „Slovenski Narod“ pripisuje to pridobitev v dobro Hribarju, ki da je obenem tudi dosegel, da se ustanovi v Ljubljani železniška delavnica, dočim „Slovenec“ pripisuje zopet vse zasluge za to pridobitev „Slovenskemu klubu“, češ, da je bilo že vse to zdavnaj obljubljeno „Slovenskemu klubu“ in da se imajo izvršiti le še nekatera pogajanja s soudeleženi ministri; Hribar da se je le osmešil. Prepričani smo, da se bo zopet razvil hud boj med obema glasiloma, „čegava“ bo ta pridobitev, boj, kakoršnega je označil klerikalni „realist“ v klerikalni „Zori“ za — karikaturo, ali nas ne briga, kdo je to dosegel, saj delati na dosego tega, je bila dolžnost obeh strank, temveč registriramo le dejstvo samo, toda s pripombo, da naj se naši poslanci tudi brigajo zato, da bo ta šola slovenska in sicer takoj slovenska, da ne bo tako kakor s „poslovenjenjem“ gimnazij.

— **Poslovenjenje kranjskih gimnazij** se je dobilo kot kompenzacija za novo nemško gimnazijo v Ljubljani, tako pravijo. Toda o kakem „poslovenjenju“ še ni ničesar čuti. Takozvani uradni jezik in poslovni jezik v proforskih konferencah je še vedno samo nemški. Ravnatelj je razglasil učencem se vrše samo v nemščini. In prepričani smo, da bodo poročila naših odslej „slovenskih“ gimnazij ob koncu leta samo nemška. Boste videli, da bo tako! In vendar ni nobene ovire, da bi se s „poslovenjenjem“ tu takoj ne pričelo. Za to ni treba nobene od ministrstva aprobirane prestave. Tudi nikakih stroškov ni. Pa vzlic temu... res, velikanska pridobitev!

— **Nemško gledališče v Ljubljani** polnijo, kakor je splošno znano, večinoma Slovenci, in kakor se čuje posebno zadnji čas, zlasti slovensko dijaštvo prav rado hodi poslušat malovredne nemške operete. Brez slovenskega občinstva bi bilo nemško gledališče v Ljubljani že zdavnaj zaspalo. Ali to se ne bo zgodilo, slava slovenski nezavednosti, pač pa lahko kaj drugega, kar je v teh razmerah popolnoma umljivo in za kar se že vprašuje po ljubljanskih ulicah v slovenskem in nemškem jeziku: ali je res, da po novem letu ne bo več slovenskega gledališča? —?

— „**Schulkuratorium**“. Izmed organizacij kranjskih Nemcev deluje najuspešnejše — „Schulkuratorium“. Ta kuratorij ima nekako višje nadzorstvo nad vsemi nemškimi — tudi državnimi in mestnimi — šolami na Kranjskem. V razvidu ima zlasti še vse učiteljstvo na teh šolah, po njegovih predlogih in željah se učiteljstvo na imenovanih šolah tudi nastavlja. Kuratorij skrbi za ustanovitev novih nemških — ljudskih in srednjih — šol na Kranjskem, in njegovo maslo je bilo nova nemška gimnazija v Ljubljani. Njegov vpliv sega v razne šolske svete, zlasti še v deželni šolski svet kranjski, pa tudi

še dalje — v naučno ministrstvo. Člani kuratorija so profesorja Belar in Binder ter dr. Eger; njegova hospitanta pa vladni šolski referent vitez Kaltenegger in drugi — deželni predsednik Schwarz. Pa recite, da se Nemcem na Kranjskem ne godi naravnost nebeško!

— **Koncert sester Černijeckih**, ki ga je priredila „Glasbena Matica“ v nedeljo v veliki dvorani hotela „Union“ je popolnoma opravičil glas hvale, ki gre pred tema dvema ruskima umetnicama na njenem koncertnem potovanju. Obe sestri, Vera kot virtuozinja na glasovirju in Nadežda kot pevka, sta v polni meri zaslužili burno priznanje, ki je sledilo posameznim točkam izbranega sporeda klasične in moderne vsebine. Umetnicama sta se izročila ob prvem nastopu krasna šopka, ki ju je preskrbel ljubljanski ruski krožek. V kritiko izvajanja posameznih točk se ne bomo spuščali, zadostuje naj to, da takega užitka nismo že zdavnaj bili deležni, in le častitati je „Glasbena Matica“ na njenem tozadevnem delovanju, da podaje ljubljanskemu občinstvu priliko naslajati se na taki umetnosti. Žal pa moramo zopet in zopet govoriti o brezprimerni nemarnosti slavnega občinstva, ki išče v najmenlenkostnejših stvareh vzroka, da se odtegne prireditvam, ki drugje napolnijo največje prostore do zadnjega kotička. Koncert je bil sicer nekoliko boljše obiskan, kakor pa Ondričkov, a vendar je bilo še vedno skoraj polovica sedežev praznih. In izgovarjajo se, da v „Union“ ne pridejo. Trdno smo prepričani, da ne bi bila udeležba čisto nič boljša, ako bi se bil priredil koncert kje drugje, če hočete, tudi v neakustični gornji dvorani „Narodnega doma“. In če pride nekaj te unionofobne gospode lahko h koncertu, bi tudi prišla vsa druga lahko, ne da bi izgubila kaj na svoji liberalni časti. Ravno tako pa moramo tudi reči, da smo pogrešali marsikoga, ki je sicer stalni gost v „Unionu“, in to pa najbrž zato, ker je „Glasbena Matica“ priredila koncert, tista „Glasbena Matica“, katera se zopet smatra za liberalno. Pa so zopet Trudingerji boljši! Pripomnimo naj še, da smo videli zelo malo vojaštva razun par domobrantskih častnikov, in najbrž se ne bomo motili, da je bil vzrok neudeležbi — Černijecki ste Rusinji, in za e. in kr. častnika ne gre, da bi se udeležil njunega koncerta. So pač res v Ljubljani več kot čudne razmere.

— **Obisk koncerta ruskih umetnic sester Černijeckih** je bil tako majhen, da se še celo „Slov. Narod“ zgraža. Pravi pa, da je eden vzrok temu iskati v tem, da je bil koncert v — „Unionu“. Če je kdo res tako omejen, da prihaja s takim izgovorom, potem zasluži le globoko pomilovanje, kajti s tem le dokazuje, kako daleč, daleč zadaj je še. Mislimo pa, da je „Narodov“ zagovor le dobrodošel izgovor tistemu „koncertnemu“ občinstvu, ki je prej baje iz golega umetniškega užitka pohajalo koncerte v „Narodnem domu“ — ah, tako nerado, brez umevanja in primorano. Saj smo ravno tisto občinstvo opetovano opažali in je še opazujemo v Unionovi kavarni, v Unionovi vinski kleti, na banketih v Unionu in celo pri Trudingerjih ga je bilo mnogo. Kje bi bila torej doslednost?! Samo to in nič drugega ni: izobrazbe, glasbene izobrazbe nedostaje — naši inteligenci. Skušajte predvsem odpomoči temu nedostatku.

— „**Ljubljanski športni klub in Nemci**“. V ponedeljek se je vršil ustanovni shod „Ljubljanskega športnega kluba“, katerega namen je gojiti vsestranske športe, zlasti pa zimske, sicer pa sploh povzdig ljubljanskega društvenega življenja. Gotovo pozdravljamo z vsem veseljem ustanovitev tega društva, ki naj bi poskrbelo za zamenarjeno športno zabavo med Slovenci v Ljubljani, kajti dosedaj je bilo športno življenje v Ljubljani večinoma le v nemških rokah. Pravila novega kluba nam sicer niso znana, ali malo čudno nas zadeva točka v pravilih — posnemamo po „Slov. Narodu“ — da je poslovni jezik slovenski, in še bolj čuden se nam zdi dostavek: „Sprejemali se bodo v klub Slovenci in Nemci, proti katerim odbor nima pomisleka“. Tako torej! Ena politična stranka vpije, da naj se pusti Nemce v miru, druga zopet, da naj se jih ubije, a v društvenem življenju, tu jih je pa treba vsestransko božati. Tako je pač v Ljubljani bilo vedno in vselej, in zato se nam Nemci lahko smeji. Slovenski poslovni jezik Nemcev ne bo motil, saj vedo, da slovensko občinstvo rado nemško brblja, ker je tako „nobel“, in slovenska „vljudnost“ je splošno znana, saj radi enega Nemca cela družba rada govori nemško. Kdor zaničuje se sam, podlagaja je tujčevi peti, in prav je tako!

— **Kranjska deželna vlada in podpore po ujmah**. Dočim so se podpore po ujmah v ostalih kronovinah že davno razdelile, kranjska deželna vlada še do danes ni poslala svojega poročila vzlic temu, da je osrednja vlada zgotovitev omenjenega referata že urgirala. Vsled tega zavlačevanja s strani deželne vlade po ujmah oškodovano kranjsko prebivalstvo še do danes ni niti beliča prejelo od trimilijonske vsote, ki jo je v to svrhu dovolil državni zbor.

— **Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorijski**. Te dni je Ivan Cankar z velikim uspehom predaval v večji družbi dunajskih Slovencev svoje najnovejše dramatično delo, tridejansko farso: Pohujšanje v dolini

šentflorijanski, ki se 21. t. m. prvič uprizori na ljubljanskem odru.

— **Passivna rezistenca poštih uslužbencev** se obeta za božične praznike. V soboto se je vršilo na Dunaju zelo mnogoštevilno obiskano zborovanje poštih uslužbencev, na katerem se je pozivilo vlado, da naj v najkrajšem času izpolni svoje obljube glede izboljšanja gmotnega stanja poštih uslužbencev, kajti sicer bo morala sama prevzeti odgovornost za morebitno katastrofo. Na shodu so govorili zastopniki iz Linca, Gradca, Prage, Brna, Inomosta in Trsta. V Pragi grozijo poštni uslužbenci naravnost s pasivno rezistenco, ako se takoj ne ugodijo njihovim zahtevam. Umevno je, da bi imela poštna uprava posebno o božičnih praznikih, ko se promet tako znatno pomnoži, silne težave, ako bi uslužbenci res nastopili s takim odporom, in le želeli je, da se v korist rednemu prometu ugodijo upravičenim zahtevam poštih uslužbencev.

— **Slovenski se bodo učili.** Odbor graške uradniške gospodarske zveze je sklenil ustanoviti brezplačen slovenski učni tečaj za uradnike, in sicer uvažujoč dejstvo, da bi bilo v bodoče neznanje drugega deželnega jezika za uradnike zvezano z veliko gospodarsko škodo. Tečaj se bo vršil od meseca januarja do junija in se ga lahko udeležijo vsi javni uradniki, državni, deželni, mestni, občinski iz železniški. — Niso še daleč časi, ko so Nemci kleli slovenščino, a sedaj so pa vendarle začeli izpoznavati, da jim znanje slovenščine more edino le koristiti.

— **Proti slovenskemu pouku.** Krajni šolski svet v Karčovini-Leitersberg pri Mariboru je sklenil, da se sedanja utrakvistična šola preuredi v popolnoma nemško. Za dosedanjo ureditev šole sta bila samo dva glasa, drugi so bili vsi za nemško šolo, in to ni čudno, saj so odločevali znani veliki nemci Senekovič, župan Schäffer, Girstmaier in celo protestantski pastor Mahnert. Tu je pač potreba najodločnejšega odpora vseh slovenskih moči, da se ohrani Karčovini in takorekoč vsemu Mariboru vsaj ta dvojezična ljudska šola.

— **Razmere na mariborskem učiteljskem in slovenski klerikalni poslanci.** Piše se nam iz Maribora: Dne 2. grudnia se je zatvoril vsled stavke zoper vadniškega učitelja Majena četrti letnik mariborskega učiteljskega. Majcen je triumfiral. — Vsled posredovanja nemških državnih poslancev pri ministrstvu se je pouk v tem letniku pričel zopet dne 9. grudnia. Ker se pa večina kandidatov ni notela pokoriti določbam, katere sta jim pri tej priliki naznanila ravnatelj Schreiner in nadzornik Končnik, se je četrti letnik zopet zatvoril in sicer za nedoloččen čas. — Učiteljstvo na Štajerskem in drugi ljudje so popolnoma prepričani, da bi bilo boljše, ko bi ne bilo navidezno pobožnega Majena na mariborskem učiteljskem. Drugače pa mislijo slovenski klerikalni poslanci. Po Mariboru se splošno govori, da je bil Majcen kompenzacija slovenskim klerikalnim poslancem iz Kranjskega. Majcen je bil namreč že imenovan za profesorja za mariborsko učiteljsko. Da se ni to imenovanje objavilo, je bil vzrok ravno v onem trenutku začeta stavka učiteljskih kandidatov. Nemški poslanci so delali proti imenovanju Majcnovemu do onega časa, ko se jim je reklo, da zahtevajo Majena za kompenzacijo kranjski poslanci. Če pomislimo, kako so izdali slovenski klerikalni poslanci Korošce, kako so dovolili 25.000 Nemcem na Kranjskem dve nemški gimnaziji, dočim več kot pol milijona Slovencev na Štajerskem nima nobene, smo lahko prepričani, da so izdali zopet kako važno kulturno potrebo na Kranjskem, da bi dobili piškavdar za mariborsko učiteljsko.

Ako so učiteljski kandidati preprečili s svojo stavko novo izdajstvo slovenskih klerikalnih poslancev, tedaj slava jim! — Prosimo povoljnega pojasnila v tej zadevi ter pripomnimo, da je podpredsednik „Slovenskega klerikalnega kluba“, g. dr. Korošec, zelo intimen prijatelj v Majcnovi rodbini! Sveta dolžnost vseh slovenskih poslancev je, da zastavijo vse moči, da se imenujejo na ta zavod slovenski profesorji. Imenovanje se izvrši vsak čas, ako se že ni. Informacije imata oba slovenska kluba, da lahko postopata uspešno, če hočeta. Za mariborsko učiteljsko ni treba nobene kompenzacije. Učiteljsko je za Slovence.

— **V Mariboru** priredijo v kratkem Nemci veliko zborovanje, pri katerem se hočejo posebno pečati z mariborskim učiteljskem. Na tem zborovanju se bo obrekovalo morda slovenske učitelje imenovanega zavoda. Zato opozarjamo slovenske poslance, da naj se ravnaajo potem in svetu pokažejo, kdo je vzrok, da marsikaj smrdi na tem zavodu. Poslanec Korošec dobro ve, kako so skrbeli za ugled zavoda nemški zagrizenci, profesorja dr. Muraier, dr. Ibler in Leske, in kdo jih je podpiral pri tem! Vse naj pride na dan, in Nemci bodo imeli jezike zavezane.

— **Celjski mestni magistrat** je zopet enkrat temeljito pogorel. Svoječasno namreč ni dopustil, da slovenski trgovec g. Diehl odda v zakup svojo gostilno „Stadt Graz“ slovenskemu mesarju g. Stelcarju. G. Diehl se je pritožil na namestništvo, ki je njegovi pritožbi ugodilo. Seveda je mestni magistrat v svoji zagrizenosti potem rekuriral na ministrstvo, ki pa je ta rekurz zavrglo, ker je v takih zadevah namestništvo zadnja inštanca. Magistrat s svojim dr. Ambroschützem in velemodri nemški občinski očetje so torej dobili za enkrat pošten — dolg nos.

— **Stavka težakov v Trstu.** V ponedeljek se je v Trstu začela stavka težakov v svobodni luki in trgovskih podjetjih. Stavkujočih je kakih 1800. Delo ni povsem ustavljeno in delajoče težake varuje policija peš in na konjih. „Narodna delavska organizacija“ se je izrekla proti stavki, ker je bila stavka proglašena zelo nepremišljeno in socialni demokrati niso čisto nič pomislili na sedanji gospodarski položaj. Promet še ni dosegel viška, iz Amerike se vračajo velike množice delavstva, ki iščejo sedaj v Trstu zaslужka, in delodajalci so jako dobro organizirani in hočejo vztrajati do skrajnosti. Stavka se bo najbrž končala s porazom delavstva.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Somišljeniki!

Širite in naročajte povsodi „Novo Dobo“! — Zahtevajte list po vseh gostilnah in kavarnah!

Etika in politika.

Pređaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Kdo bi hotel

za malo odškodnino poučevati v Gradcu stanujočo Nemko, ki bi hotela postati Slovenka, v slovenščini?

Ponudbe pod: „R. B., Volšperk, Koroško, poste restante.“

Trgovina

s špecerijskim blagom in z železnino

v trgu na Dolenjskem se odda z novim letom v najem. Trgovina z železnino brez konkurence. Jako prikladno za začetnika. Kapitala, eventualno garancije je treba 4000 K. Letna najemščina za vse prostore 300 K.

Kje, pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista.

Ustanovljeno 1842.

Telefon šte. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna:

Delavnica:

Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Igriške ulice 6
Ljubljana.

Prva

domača dolenjska žganjarna
Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priloga

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. „ 1-10 „	III. „ 1-10 „
II. „ 1-30 „	II. „ 1-20 „
I. „ 1-50 „	I. „ 1-40 „
Drožnik III. „ 1-30 „	Brinjevec III. „ 1-40 „
II. „ 1-50 „	II. „ 1-80 „
I. „ 1-80 „	I. „ 2— „
Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.	

Specijaliteta „Slovenec“ narodna grenčica
narodni liker
od K 1-10 do K 1-20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev
od K 1— do K 1-60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1— do K 2— liter
i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezene.
Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.
Svilnati in baržunasti trakovi.
Pozamenterija, porte in žnore, rezice, krepi in žnore za tapetnike.
Krepi in flori za žalovanje.
Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.
Serpe
iz svile, čipk in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.
Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.
Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.
Gumbi in različne igle.
Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.
Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.
Pajčolani za neveste, mirtovi vencji.
Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.
Modreci in potrebščine za modree.
Glave-rokavice in rokavice za uniformirance, pletene, letne in zimске rokavice.
Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.
Krtiče za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapetnice, napravniki in žepne rute.
Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.
Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.
Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.
Kravate, gumbi za manšete.
Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.
Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.
Nahrbtniki, ovratniki, robci.
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za vas važne in koristne!
Razpošiljam po poštnem povzetju za 12 K 50 vin.
krasno, dobro in moderno opravo
katera obstoji iz sledečih predmetov:
Fina bela all barvasta srajca št. . . . ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpežnih nogavic. Močna brisalica.
Izstne naramnice. 3 dobre žepne rute.
Vse v škatli lepo aranžirano.
Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj, 12

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!